

PRIMERJALNI ŠTUDIJSKI IDEJI IN KULTUR doktorski študij (3. stopnja)

KULTURNA ZGODOVINA

Zgodovinski modul

Koordinator modula:

[red. prof. dr. Oto Luthar](#)

Opis modula:

Študijski modul sestavljajo:

1. nabor predavanj, ki poglobljajo poznavanje obče in nacionalne zgodovine;
2. nabor specializiranih tem, ki jih predavateljice in predavatelji organizirajo okoli raziskovalnih tem povezanih s študijskim področjem.

Osrednji poudarek zgodovinskega modula velja procesom oblikovanja kolektivnega spomina od antike do današnjih dni. Študentke in študenti se seznanjajo tako s pomembnejšimi avtorji in avotircami, teksti, kot tudi s prelomnimi zgodovinskimi procesi, ki so odločilno vplivali na protokole skupinskega spominjanja.

Delovno se modul ukvarja predvsem s tistimi procesi in njihovimi akterji in akterkami, ki zaznamujejo začetek modernega spominjanja narodov in nacionalnih skupin. Predavatelji in predavateljice pri tem študentkam in študentom pomagajo predvsem s posredovanjem svežih odgovorov na ključna vprašanja in razmišljanja:

- razlogi za oblikovanje kolektivne preteklosti;
- spomin ljudstev proti spominu imperijev/držav;
- pogoji in okoliščine oblikovanja modernega kolektivnega spomina;
- kako ljudsko postane nacionalno;
- kako opredeliti kolektivni spomin danes.

Splošno izbirni predmeti

35 - Spomin na socializem v jugovzhodni in centralni Evropi
(red. prof. dr. Tanja Petrovič, 6 ECTS);

36 - Spomin narodov v historični perspektivi
(red. prof. dr. Oto Luthar, 6 ECTS);

50 - Spomin in zgodovina
(red. prof. dr. Oto Luthar, 6 ECTS);

51 - Zgodovina nasilja
(izr. prof. dr. Petra Svoljšak, 6 ECTS);

52 - Mediji, spomin in zgodovina
(predavatelj: dr. Martin Pogačar, 6 ECTS);

53 - Zgodovina, identiteta in popularna kultura
(doc. dr. Ana Hofman, 6 ECTS).

Opisi splošno izbirnih predmetov zgodovinskega modula

Spomin na socializem v jugovzhodni in centralni Evropi

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Kulturna zgodovina

Koda predmeta: 35

Letnik: Brez letnika

Nosilka predmeta: [red. prof. dr. Tanja Petrović](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Več kot desetletje in pol po zlomu socializma, smo v bivših socialističnih družbah priča procesom, ki tako pri akterjih, kakor tudi pri opazovalcih, pritegujejo veliko pozornosti in dobivajo različne interpretacije in ocene. V okviru tega predmeta bomo spomin na socializem obravnavali kot kulturno in diskurzivno prakso trdo povezano s sedanostjo, ki omogoča zagovarjanje pozicij, strategij in moralnih vrednot v obdobju post-socialističnih transformacij, ki bistveno vplivajo tako na oblikovanje družbe in v javnosti prevladujočih diskurzov, kot tudi na osebno življenje in doživljanje družbenih vlog. Poudarek bo na individualnih izkušnjah, interpretacijah in naracijah spomina, ter njihovem odnosu do prevladujočih kolektivnih in »uradnih« interpretacij.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

1. Spomin na socializem kot kulturna in diskurzivna praksa:
  - zakaj raziskovanje spomina?
  - zakaj raziskovanje post-socializma?
  - terminološka vprašanja: post-socializem : post-komunizem, tranzicija : transformacija;
  - značilnosti pristopov post-socialističnim družbam;
  - oblike spominjanja na socializem: spletne strani, muzeji, narativi, književnost, filmi....
2. Nostalgija do socializma: med obrambo in obtožbo:
  - zgodovina nostalgije;
  - nostalgija kot družbeno relevanten pojem;
  - funkcije in akterji nostalgije po socializmu;
  - pojavne oblike nostalgije po socializmu;
  - nostalgija po socializmu in potrošništvo.
3. Spomin na socializem na območjih nekdanje Jugoslavije:
  - značilnosti jugoslovanskega socializma in post-jugoslovanskega post-socializma;
  - spomin na socializem med nacionalnim in nad-nacionalnim;
  - dialog med »uradnim« spominom in privatnimi spomini.
4. Jugonostalgija kot družbeni in kulturni fenomen:
  - funkcije in pojavne oblike jugonostalgije;
  - značilnosti jugonostalgичnega diskurza;
  - različne oblike jugonostalgije med bivšimi jugoslovanskimi narodi;

-
- jugonostalgija in izseljenstvo.
5. Spomin na socializem v umetnosti in drugih performančnih oblikah:
    - spomin na socializem in filmska umetnost;
    - spomin na socializem in književnost;
    - spomin na socializem in ostale umetnosti.
  6. Spomin na socializem in oblikovanje kolektivnih identitet:
    - spomin na socializem in delavski razred;
    - spomin na socializem in vojaki;
    - spomin na socializem in borci proti fašizmu;
    - spomin na socializem in ženske;
    - spomin na socializem in pripadniki manjšinskih skupnosti.

Temeljna literatura in viri

- Boym, Svetlana. 2001. *The Future of Nostalgia*, New York: Basic Books.
- Hann, Chris M. ur. 2002. *Postsocialism: Ideals, Ideologies and Practices in Eurasia*, Routledge.
- Forrester, Sibelan, Zaborowska, Magdalena in Gapova, Elena ur. 2004. *Over the Wall/After the Fall: Post-Communist Cultures Through an East-West Gaze*, Indiana University Press.
- Berdahl, Daphne. 1999, *Where the World Ended: Re-Unification and Identity in the German Borderland*, Berkeley – Los Angeles – London: University of California Press.
- Stewart, Kathleen. 1988. *Nostalgia – A Polemic*, *Cultural Anthropology*, 3/3.
- *Nostalgia*, *Balcanis*, 12-16, letnik 5, pomlad-zima 2004.
- *Yuniverzum*, *Časopis za kritiko znanosti*, 2006.

Načini ocenjevanja

Pogoj za pristop k izpitu je aktivna prisotnost na seminarjih in kratka seminarska naloga (5-8 strani), v kateri študentka ali študent poda analizo – argumente podpre z ustrežno literaturo – nekega aspekta spomina na socializem. Študentka ali študent opravlja ustni izpit iz celotne snovi predmeta.

Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentka ali študent pokaže sposobnost usmeritve v posamezen dogodek, kompetence pri izboru relevantne literature, sposobnost analitičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.

Spomin narodov v historični perspektivi

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Kulturna zgodovina

Koda predmeta: 36

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: [red. prof. dr. Oto Luthar](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Osrednji poudarek predmeta bo veljal procesom oblikovanja kolektivnega spomina od antike do današnjega dne. Študentke in študenti se bodo spoznali tako s pomembnejšimi avtorji in avtoricami ter teksti, kot tudi s prelomnimi zgodovinskimi procesi, ki so odločilno vplivali na protokole skupinskega spominjanja.

Delovno se bomo ukvarjali predvsem s procesi, ki zaznamujejo začetek modernega spominjanja narodov in nacionalnih skupin in skušali odgovoriti na vprašanje kdaj, zakaj in pod kakšnimi pogoji se je spomin ljudstev spremenil v spomin narodov.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

1. Od spomina ljudstev do spomina narodov:
  - oblikovanje nacionalnih skupnosti;
  - oblikovanje nacionalnega spomina.
2. Od polisa do moderne nacionalne države:
  - proces oblikovanja ideje o dogovornem vladanju;
  - delitev na posvetno in cerkveno oblast;
  - razlike med republikanskim in monarhističnim principom vladanja;
  - oblikovanje ideje o moderni državi.
3. Modernizacija v 19. stoletju in oblikovanje nacionalnega:
  - uporabnost političnih konceptov v vsakdanjem življenju;
  - vloga posameznika v političnem odločanju;
  - od anonimnega akterja do državljana;
  - principi političnega odločanja.

Temeljna literatura in viri

- Beck, Paul, Mast, Edward, Tapper, Perry. 1997. The History of eastern Europe for Beginners, New York: Writers and readers Publishing: 1-12, 29-53, 61 – 76.
- Brubaker, Rogers. 1996. Nationalism Reframed. Nationhood and the national question in the New Europe, Cambridge: Cambridge University Press: 1-10, 13-22.
- Gellner, Ernest. 1983. Nations and Nationalism, Ithaca – New York: Cornell University Press:1-7, 53-62, 88-109.
- Johnson, R., Lonie. 1996. Central Europe. Enemies, Neighbours, Friends, Oxford – New York: Oxford University Press: 27-148.
- Fenske, Hans, Martens, Dieter, Reinhrad, Wolfgang, Rosen, Klaus. 1987. Geschichte der politischen Ideen, Frankfurt/M: Fischer.
- Anderson, Perry. 1992. Rodovnik absolutistične države, Ljubljana: Studia humanitatis.
- Mc Clelland, J.S. 1996. History of Western Political Thought, London: Rotledge.

Načini ocenjevanja

Pogoj za pristop k izpitu je aktivna prisotnost na seminarjih in kratka seminarska naloga (5-8 strani), v kateri študentka ali študent poda analizo nekega aspekta problematike predstavljene na predavanjih. Študentka ali študent opravlja ustni izpit iz celotne snovi predmeta.

Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentka oz. študent pokaže sposobnost usmeritve v posamezen dogodek, kompetence pri izboru relevantne literature, sposobnost analitičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.

Spomin in zgodovina

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Kulturna zgodovina

Koda predmeta: **50**

Letnik: brez letnika

Nosilec predmeta: [red. prof. dr. Oto Luthar](#)

ECTC: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošni izbirni

Jezik: slovenščina, angleščina

Metode poučevanje: predavanja, seminarji, ekskurzija, terensko delo

Cilji in kompetence

Sklop predavanj in seminarjev bo usmerjen v razumevanje razmerja med spominom in zgodovino. Uvodni del bo posvečen spoznavanju treh generacij utemeljiteljev in zagovornikov spominskih študijev. Ob jasni opredelitvi razlik med spominom posameznika in kolektivnim spominom, bodo imele študentke in študentje možnost spoznati razloge, okoliščine in tehnike (pre)oblikovanja individualnega in kolektivnega spomina. Ob spoznavanju različnih dimenzij in tipov spominske pokrajine bodo na podlagi vsakokratnega dela na svojih temah spoznavali prednosti in slabosti strukturiranega ali zaprtega, narativnega oz. odprtega in kombiniranega intervjuja. Poleg tega se bodo na podlagi konkretnih primerov in ekskurzije naučili brati in analizirati govorico različnih tipov spominske pokrajine srednje in jugovzhodne Evrope. Pri izvedbi programa predmeta bodo sodelovali tudi avstrijski, srbski in madžarski predavateljice in predavatelji. Kot poznavalci in poznavalke spominske pokrajine prve svetovne vojne v zahodni Srbiji ali kot strokovnjaki in strokovnjakinje za koncentracijska taborišča (Mauthausen, Hartheim) oz. Spomeniškega parka v predmestju Budimpešte, nam bodo s pomočjo vsakokratnih predmetov, zgradb in spomenikov pomagali razumeti razliko med primarnimi in sekundarnimi materialnimi viri ter nas seznanili z osnovnimi tehnikami različnih politik preteklosti.

Pogoji za vključitev v delo in opravljanje študijskih obveznosti

Ni posebnih pogojev

(Izbrane) vsebine

1. razmerje med individualnim in kolektivnim spominom skozi soočenje teoretskih izhodišč Maurica Halbwacha, Andreasa Huyssena in Aleide Assmann.
2. Opredelitev spominske pokrajine in seznanitev s problemi opredelitve osnovnih pojmov (revizionizem, negacionizem...).
3. Poskusno delo z informanti
4. Primerjava političnih intervencij v zgodovinopisje od sredine 20. stoletja naprej in soočenje socialističnih/komunističnih ter revizionističnih in negacionističnih načinov reinterpretacije prelomnih dogodkov evropske in slovenske/jugoslovanske preteklosti.
5. analize slovenskega primera (pre)oblikovanja spominske pokrajine po 1991.

Literatura:

- Assmann, Aleida (2013) Das neue Unbehagen an der Erinnerungskultur. Eine Intervention, C.H.Beck Verlag, Muenchen;
- Pim de Boer; Duchardt, Heinz; Kreis, Georg; Schmale, Wolfagn (izd.), (2012), Europaeische Erinnerungsorte (v treh delih), Oldenburg Verlag, Muenchen;
- Clendinnen, Inga (1999), Reading the Holocaust, Cambridge University Press, Cambridge;
- LaCapra, Dominick (2001), Writing History, Writing Taruma, John Hopkins University Press, Baltimore;
- Halbwachs, Maurice (2001), Kolektivni spomin, SH Ljubljana;

- Huyssen, Andreas (2003), Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory, Stanford University Press, Stanford;
- Luthar, Breda Luthar, Oto(2003) "Kolonizacija Spomina. Politika in tekstualnost domobranskih spomenikov po letu 1991", Zbornik Janka Pleterškega, ZRC SAZU, Ljubljana;
- Luthar, Oto (2014), "Preimenovanje in izključevanje kot sestavni del postkomunistične kultura spomina v Sloveniji«, Prisp evki za novejšo zgodovino, št. 2, 2014, Ljubljana;

Način ocenjevanja:

Ocena predstavlja seštevek:

- dela na terenu,
- udeležbe na ekskurzijah,
- sodelovanja na seminarjih in
- kvalitete dogovorjenega poglavja doktorske naloge.

Zgodovina nasilja

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Kulturna zgodovina

Koda predmeta: 51

Letnik: brez letnika

Nosilka predmeta: [izr. prof. dr. Petra Svolfjšak](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina, angleščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Študentke in študentje se bodo seznanjali z različnimi vsebinskimi in notranjimi opredelitvami vojne, z vojnim pravom in sistematičnim kršenjem le-tega, sisteme okupacijskih politik, ki so izvajali sistematično nasilje nad civilnim prebivalstvom, tako na individualni kot kolektivni ravni. Ugotavljali bodo vlogo stereotipnih predstav kot enega temeljnih fenomenov kolektivnega spomina, ker je implementiran v zgodbah, ritualih in umetnosti, ter gibal nasilnega odnosa vojske/vojakov do nasprotnikov, predvsem civilistov, ker so vojne 20. stoletja spremenile svoje bistvo in so svoje nasilje prenesle iz bojevanje na civilno sfero, pri čemer sta svetovni vojni 20. stoletja stopnjevali nasilje nad civilnim prebivalstvom do naslu tenih razsežnosti.

Pogoji za vključitev v delo in opravljanje študijskih obveznosti

Ni posebnih pogojev.

Vsebina

V okviru predavanj, ekskurzij, obiskov muzejev in drugih oblik tematiziranja obravnavane teme se bodo študentke in študentje seznanili predvsem z nasiljem, ki so ga sprožile vojne minulega stoletja, ki velja tudi za stoletje svetovnih vojn, ker so ga te, poleg prelomnih odkritij in spoznanj najbolj zaznamovale. S svetovnim vojnama 20. stoletja, ne zanemarjajoč tudi druge »lokalne« vojne, je nasilje, predvsem nad civilnim prebivalstvom, postalo eno od temeljnih postulatov vojne, ki se je z bojnega stopnjevano obračalo proti civilnemu prebivalstvu in ga opredelilo kot svojega temeljnega nasprotnika. Zato moremo govoriti o množičnem nasilju nad civilnim prebivalstvom, ki se najprej pojavi v 1. svetovni vojni, stopnjuje v 2. svetovni vojni ter ne pojenja tudi v naslednjih vojnah 20. stoletja. Ne glede na to je človeštvo že preživelo eno stoletno vojno in da je začetek 17. stoletja zaznamovala Tridesetletna vojna, ki je popolnoma opustošila večji del Srednje Evrope, se z vojnim nasiljem, ki je spremljalo vojne preteklega stoletja ne more primerjati

---

noben del znane preteklosti.

Ne glede na to bodo v uvodnem delu obravnavana tudi druga obdobja nasilja, v prvi vrsti tista, ki jih zaznamuje evropska kolonizacija Avstralije, Afrike in obeh Amerik.

Pri tem se bomo osredotočali na vprašanje skupinskega nasilja ene skupine proti drugi in s tem nasilje razumevali kot sestavni del družbene dinamike. V določenih primerih se bomo dotaknili tudi vprašanje odgovornosti oz. nasilja posameznika, pa naj gre za poveljnike ekspedicij do totalitarnih vodij sredine 20. stoletja.

Ob vsem povedanem bo osnovni poudarek vendarle namenjen prvi svetovni vojni, ki jo je mogoče razumeti kot naslednico Balkanskih vojn in kot razlog za Drugo svetovno vojno.

Literatura:

- Chickering Roger and Förster Stig (ed.). 2007. The shadows of total war: Europe, East Asia, and the United States, 1919 – 1939. Washington: German historical institute ; Cambridge: Cambridge university press.
- Fussell, Paul. 2013. Velika vojna in moderni spomin. Ljubljana: Studia humanitatis.
- Higonnet Margaret Randolph (ur.). 1987 . Behind the Lines: Gender and the two World Wars. New Haven, London: Yale University Press.
- Hobsbawm, Eric. 2004. Age of extremes: the short twentieth century: 1914-1991. London: Abacus.
- Hobsbawm, Eric. 2009. Nations and nationalism since 1780: programme, myth, reality. Cambridge [etc.]: Cambridge University Press.
- Hobsbawm, Eric. 2004. Zanimivi časi: moje doživetje 20. stoletja. Ljubljana: Sophia.
- Horn, John, Kramer Allan. German atrocities, 1914: a history of denial. 2001. New Haven; London: Yale University Press.
- Mazower, Mark. 2002. Temna celina: dvajseto stoletje v Evropi. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Smith Helmut Walsler, Booth William James./ edited by... [et al.]The Holocaust and other genocides: history, representation, ethics. 2002. Nashville: Vanderbilt University Press.
- Svoljšak, Petra. 2003. Soča, sveta reka: italijanska zasedba slovenskega ozemlja (1915-1917). Ljubljana: Nova revija, 2003
- Winter Jay. 1998. The Experience of World War I. London: Macmillan.

Načini ocenjevanja:

Študentka oz. študent opravlja ustni izpit iz celotne snovi predmeta namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.

Mediji, spomin in zgodovina

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Kulturna zgodovina

Koda predmeta: 52

Letnik: brez letnika

Nosilka predmeta:izr. prof. dr. Petra Svoljšak

Predavatelj: [dr. Martin Pogačar](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina, angleščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Predmet obravnava vprašanja spomina in zgodovine skozi tehnologije posredovanja preteklosti v medijskih okoljih. Pri tem osrednje mesto namenja individualnim in vsakdanjim spominskim praksam v času nenehne

---

povezljivosti (s poudarkom na Jugo-vzhodni Evropi), hkrati pa ponuja širši zgodovinski okvir vznika, uveljavitve in prevlade različnih medijskih tehnologij in posledic na razvoj in delovanje družbe in kulture. Študentke in študentje spoznajo osnovne paradigme medijskih študij, medijske arheologije, zgodovine tehnologije in pridobijo znanje in orodja za prepoznavanje in vrednotenje različnih virov v interpretaciji preteklosti. Skozi analizo tehnoloških vidikov ter avdiovizualnih in besedilnih medijskih vsebin, predmet ponuja analitični okvir za raziskovanje in razumevanje širših zgodovinskih, družbenih in kulturnih vidikov bivanja v medijsko posredovani družbi.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Niso potrebni.

Vsebina

1. Mediji in tehnologija: od govora do piksla

- Govor, pisava in tisk
- Mediji podob
- Množični in elektronski mediji
- Digitalni mediji in tretja oralnost

2. Reprezentacije preteklosti v vizualnih medijih 20. in 21. stoletja

- Tisk, fotografija in film
- Radio in televizija
- Internet in mobilne tehnologije

3. »Novost novih« medijev v historični perspektivi

- Paradigma novega
- Osvobajajoči potencial novega
- Utopija in novi mediji

4. Medijska arheologija: vrzeli med materialnim in kodo

- Medijska arheologija
- Digitalni arhivi
- Pripovedi in popkulturne reference

Temeljna literatura in viri

- Danah Boyd, *It's Complicated, The Social Lives of Networked Teens*, Yale University Press, 2014.
- Peter Burke Asa Briggs, *Social History of the Media*, Polity Press, 2010.
- Nick Couldry, *Media, Society, World: Social Theory and Digital Media Practice*, Polity Press, 2012.
- Jose van Dijck, *Culture of Connectivity, A Critical History of Social Media*, Oxford University Press, 2013.
- Jose van Dijck, *Mediated Memories in the Digital Age*, Stanford University Press, 2007.
- Wolfgang Ernst, *Digital Memory and the Archive*, University of Minnesota Press, 2012.
- Stig Hjarvard, *The Mediatization of Culture and Society*, Routledge, 2013.
- Paul Hodkinson, *Media, Culture and Society*, Sage Publications, 2001.
- Erkki Huhtamo in Jussi Parikka, *Media Archaeology, Approaches, Applications and Implications*, University of California Press, 2011.
- Henry Jenkins (ed.), *Convergence Culture: where old and new media collide*. New York University Press, 2006.
- T.V. Reed, *Digitized Lives: Culture, Power, and Social Change in the Internet Era*, Sage Publications, 2014.
- Colin Sparks (with Anna Reading), *Communism, Capitalism and the Mass Media*, Sage, 1998.

Načini ocenjevanja

Pogoj za pristop k izpitu je prisotnost na seminarjih in seminarska naloga (3.500 besed), v kateri študentka ali študent predstavi problem, argumente podprte z literaturo ter pokaže svoj pristop k obravnavi problematike. Študent oz. študentka opravlja ustni izpit iz celotne snovi predmeta.

Ocenjevanje kompetenc:

- Seminarska naloga: študent oz. študentka pokaže poznavanje razsežnosti določene problematike, kompetence pri izboru literature, spretnost argumentiranja in nivo pisane besede.
- Ustni izpit: namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je ali študentka ali študent pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.

Zgodovina, identiteta in popularna kultura

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Kulturna zgodovina

Koda predmeta: **53**

Letnik: brez letnika

Nosilka predmeta: [doc. dr. Ana Hofman](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina, angleščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Zakaj se popularna kultura zavrača kot komercialni produkt banalnega vsakdana ali kritizira kot propaganda in orodje za množično manipulacijo? Kako popularna kultura prispeva v razumevanju zgodovinopisja ter odnosa med zgodovino in spominom? Študiji popularne kulture ponujajo edinstven pogled na zgodovino ter ponujajo okvir za kritično refleksijo sodobnih kulturnih, ekonomskih in političnih trendov. Kulturne prakse, ki smo jim izpostavljeni vsak dan (podobe, zvoki itn.), se navadno razumejo kot naravni in samoumevni del vsakdanjega življenja, so pa vse prej kot naravne. Pri tem predmetu se študentke in študentje seznanijo s prevladujočimi pristopi in različnimi metodami raziskovanja popularne kulture, ki izhajajo predvsem iz kulturnih in kritičnih študij. Namen predavanj in študijskega dela je omogočiti poglobljen vpogled v problematiko interdisciplinarnega raziskovanja zgodovine skozi popularne kulture. Skoz analizo širokega razpona popularno-kulturnih praks in produktov (kot so film, televizija, glasba, oglaševanje, internet) in širokega spektra kritičnih pristopov (kot so teorija žanra, študije spolov, semiotika ter politične ekonomije) bodo študentje in študentke bolje razumeli, kako sodobna kultura oblikuje naše življenje. Predmet bo študentom in študentkam omogočil:

1. seznanjanje z osrednjimi teorijami in metodologijami raziskovanja popularne kulture,
2. razumevanje vloge popularne kulture in načina, kako odraža in vpliva na kulturo in družbo ter
3. razumevanje razmerja med družbenimi in kulturnimi konteksti ter procesi oblikovanja popularne kulture.

Predmet doktorskim študentkam in študentom ponuja intenzivno in poučno študijsko izkušnjo s predavanji svetovno uveljavljenih strokovnjakov in strokovnjakinj in vodilnih gostujočih raziskovalk in raziskovalcev s tega področja. Predmet je zasnovan izrazito participatorno in zahteva redno prisotnost ter sprotno opravljanje obveznosti, branje predpisane literature in sodelovanje pri predmetu. Takšen pristop študentkam in študentom pomaga razviti sposobnosti kritičnega branja, ki so uporabne tako pri branju znanstvene kot tudi ostale literature.

Vsebina

1. Kaj je popularna kultura in zakaj jo sploh raziskujemo?
2. Kulturne in kritične študije
  - Raymond Williams: analiza kulture
  - Stuart Hall in Paddy Whannel: popularne umetnosti
3. Teoretizacije popularne kulture
  - Marksizem

- Frankfurtska šola
  - Postmodernizem
  - Uvod v semiotiko
  - Feministična teorija
  - Postmarksizem in kulturne študije
4. Popularna kultura, subjektiviteta in identiteta
    - Rasna, nacionalna in etnična identiteta
    - Spol, seksualnost in telo
  5. Popularna kultura, hegemonija in kulturni imperializem
    - Subkulture in kontrakulture
  6. Teorija žanra
    - Lepsoslovje
    - Glasba
    - TV in film
  7. Popularna kultura v (post)socialistični Srednji in Jugovzhodni Evropi
    - Popularna kultura v Jugoslaviji
    - Popularna kultura v posocialističnih družbah

Literatura

- Adorno, Theodor. 1991. *The culture industry*. London: Routledge.
- Appadurai, Arjun. 2007. "Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy." V: *Media and Cultural Studies: Key Works*. Meenakshi Durham in Douglas Kellner, ur. Malden Mass: Blackwell, 584–603.
- Bennett, Andy. 2005. *Culture and everyday life*. London: SAGE.
- Berger, Arthur Asa. 1992. *Popular Culture Genres: Theories and Texts*. Newbury Park: Sage.
- Bourdieu, Pierre. 1993. *The Field of Cultural Production*. Cambridge: Polity P.
- Day, Gary, ur. 1990. *Readings in Popular Culture: Trivial Pursuits?* London: Macmillan.
- Featherstone, Mike. 1991. *Consumer Culture and Postmodernism*. London: Sage.
- Fiske, John. 1989. *Understanding Popular Culture*. Boston: Unwin Hyman.
- du Gay, Paul idr. 1997. *Doing Cultural Studies: The Story of the Walkman*, London: Sage.
- Geertz, Clifford. 1973. "Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture." V: *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York: Basic Books.
- Hall, Stuart. 1980. "Encoding, Decoding." V: *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972-79*. Stuart Hall idr., ur. London: Hutchinson, 128–138.
- Lash, Scott, in Celia Lury. 2007. *Global culture industry: the mediation of things*. Scott Lash & Cambridge: Polity.
- O'Brien, Susie, in Imre Szeman. 2004. *Popular Culture: A User's Guide*. Scarborough ON: Thompson Nelson.
- McRobbie, Angela. 1991. *Feminism and Youth Culture*, London: Macmillan.
- McRobbie, Angela. 1994. *Postmodernism and Popular Culture*, London: Routledge.
- Perica, Vjekoslav in Mitja Velikonja. 2012. *Nebeska Jugoslavija: interakcije političkih mitologija i pop-kulture*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Storey, John. 2006. "What is Popular Culture?" *Cultural Theory and Popular Culture*. 1. poglavje. Harlow: Pearson/Prentice Hall.
- Strinati, Dominic. 1995. *An Introduction to Theories of Popular Culture*, London: Routledge.
- Senjković, Reana. 2008. *Izgubljeno u prijenosu: pop iskustvo soc. culture*, Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.
- William, Irwin, in Jorge J. E. Gracia, ur. 2007. *Philosophy and the interpretation of pop culture*. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield Publishers.

Načini ocenjevanja:

Pogoj za pristop k izpitu je aktivna prisotnost na seminarjih ter seminarska naloga (20 - 30 str.), v kateri se študente in študentke spodbuja k združitvi individualne raziskave (kot je npr. etnografska raziskava, sodelovanje v spletnih forumih, arhivska raziskava itn.) in ustreznih teoretskih pristopov.
